

SLOVESA

Prézentní kmen + 1. konjugace (přednáška č. 2)

1) Časy prézentního kmene = časy nedokonavé

Mezi tyto časy patří:

- čas přítomný (praesens),
- čas minulý nedokonavý (imperfectum)
- čas budoucí (futurum)

Na obrázku (Časy a časování) jsou vyznačeny modře.

Označují **takový děj, který nebyl ukončen, který právě probíhá nebo který bude probíhat po neznámou dobu.**

Jejich tvary se tvoří od tzv. **prézentního kmene**, což je standardní tvar slovesa, který najdeme v latinsko-českém slovníku hned na prvním místě a získáme ho odpojením koncovky **-ó**:

NAPŘ.PRVNÍ KONJUGACE:

laudó, áre, áví, átum - chválit - prézentní kmen tohoto slovesa je **laud-**

Do češtiny překládáme některé časy a způsoby prézentního kmene **nedokonavými** slovesy.

Pro lepší pochopení **příklad:**

laud-ó - chválím (přítomný čas)

laud-á-bam - chválil jsem (minulý **čas nedokonavý**)

laud-á-bó - budu chválit (budoucí čas)

SLOVESA PRVNÍ KONJUGACE

laudó, áre, áví, átum - chválit

- přítomný kmen tohoto slovesa je **laud-**

Indikativ **présentu** aktiva / oznamovací způsob přítomného času

1. os. sg.	laud- ō	chválím
2. os. sg.	laud- ā-s	chválíš
3. os. sg.	laud- a-t	chválí (on, ona, ono)
1. os. pl.	laud- ā-mus	chválíme
2. os. pl.	laud- ā-tis	chválíte
3. os. pl.	laud- a-nt	chválí (oni, ony, ona)

Indikativ **imperfekta** aktiva / oznamovací způsob minulého času nedokonav.

1. os. sg.	laud- ā-ba-m	chválil jsem
2. os. sg.	laud- ā-bā-s	chválil jsi
3. os. sg.	laud- ā-ba-t	chválil
1. os. pl.	laud- ā-bā-mus	chválili (-ly, -la) jsme
2. os. pl.	laud- ā-bā-tis	chválili (-ly, -la) jste
3. os. pl.	laud- ā-ba-nt	chválili (-ly, -la)

Indikativ **futura I.** aktiva / oznamovací způsob budoucího času

1. osoba sg.	laud- ā-b-ō	budu chválit/pochválím
2. osoba sg.	laud- ā-bi-s	budeš chválit / pochválíš
3. osoba sg.	laud- ā-bi-t	bude chválit / pochválí
1. osoba pl.	laud- ā-bi-mus	budeme chválit/pochválíme
2. osoba pl.	laud- ā-bi-tis	budete chválit/pochválíte
3. osoba pl.	laud- ā-bu-nt	budou chválit/pochválí

Imperativ aktiva / rozkazovací způsob

2. osoba sg.	laud- ā !	chval / pochval!
2. osoba pl.	laud- ā-te !	chvalte/pochvalte!

2) Způsoby přítomného kmene = překládány s nedokonavými tvary sloves

Patří mezi ně

- **podmiňovací způsob minulý (konjunktiv imperfekta)**
- a **infinitiv (neurčitek)**

laud-are-m – **chválil bych** (podmiňovací způsob minulý)

laud-are – **chválit** (infinitiv neboli neurčitek)

Konjunktiv imperfekta aktiva/ podmiňovací způsob činný

1. osoba sg.	laud-ā-re-m	(po)chválil bych
2. osoba sg.	laud-ā-re-s	(po)chválil bys
3. osoba sg.	laud-ā-re-t	(po)chválil/la/lo by
1. osoba pl.	laud-ā-re-mus	(po)chválili (-ly, -la) bychom
2. osoba pl.	laud-ā-re-tis	(po)chválili (-ly, -la) byste
3. osoba pl.	laud-ā-re-nt	(po)chválili (-ly, -la) by

Infinitiv

aktivní/neurčitek laud-ā-re (po)chválit